

Slavomír Rell

Rell, S.: Forest health of European beech stands in Slovakia in 2024. APOL, 2025, vol. 6, no. 2, p. 317–319.

Abstract: In 2024, after the spruce, beech was the second most damaged tree species in Slovakia (217.1 thousand m³), of which abiotic factors represent 201 thousand m³. Extreme summer temperatures and droughts can be a threat also in the coming years, mostly at the forest stand edges.

Key words: beech; sanitary felling; harmful agents

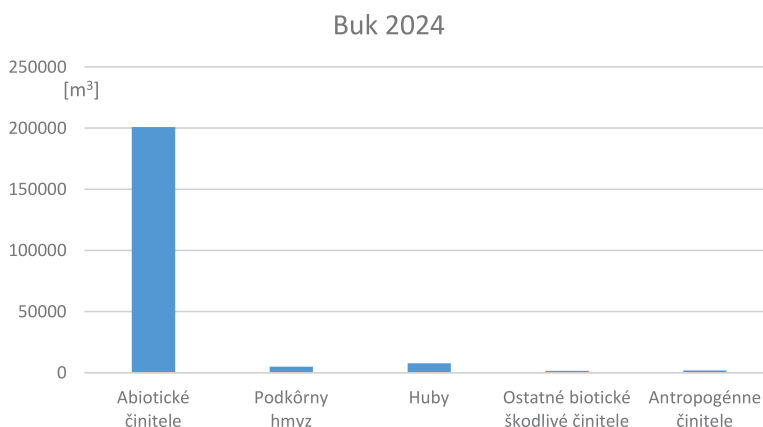
Buk bol v roku 2024, po smreku, druhou najviac poškodzovanou drevinou na Slovensku. Asanačnou ťažbou bolo spracovaných 217,1 tis. m³ drevnej hmoty, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje pokles o tretinu (305,9 tis. m³), v roku 2022 bola na buku zaznamenaná asanačná ťažba v objeme 139,3 tis. m³. Najvyššou mierou sa na asanačnej ťažbe podieľali abiotické škodlivé činitele 201 tis. m³ (tab. 1, obr. 1).

Poškodenie podkôrnym a drevokazným hmyzom bolo zaznamenané na 4,9 tis. m³ drevnej hmoty (tab. 1, obr. 1), v roku 2023 na 3 tis. m³ a v roku 2022 na 2,6 tis. m³. Hubami bolo poškodených 7,8 tis. m³, teda približne rovnaký objem ako v predchádzajúcich rokoch (7,9 tis. m³ v 2023; 9 tis. m³ v 2022; 5,7 tis. m³ v 2021; 9,1 tis. m³ v 2020 a 10,8 tis. m³ v 2019).

Tabuľka 1. Podiel asanačnej ťažby buka lesného v roku 2024 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov.

Table 1. Volume of sanitary felling of beech timber in 2024 by main groups of harmful factors.

Skupiny škodlivých činiteľov	Asanačná vykonaná ťažba [m ³]
Abiotické činitele	201 008
Podkôrný a drevokazný hmyz	4 897
Patogénne huby	7 825
Rôzne biotické činitele	1 607
Antropogénne činitele	1 797
Spolu	217 134

Obrazok 1. Štruktúra asanačnej ťažby buka lesného v roku 2024 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov.

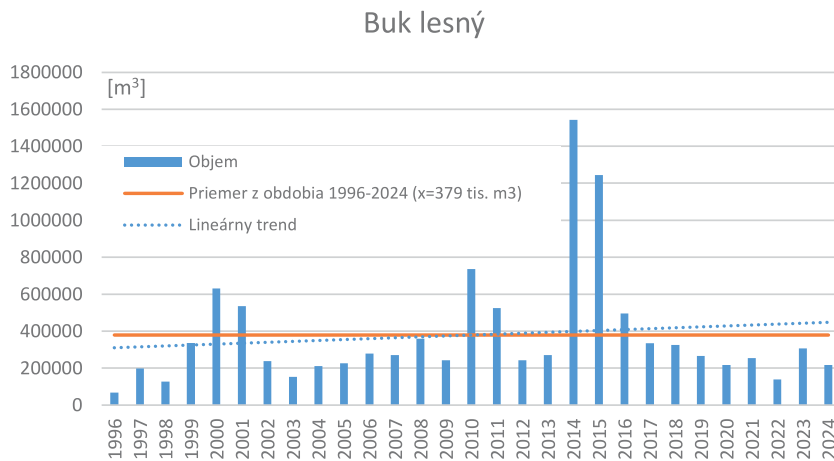
Figure 1. Structure of sanitary felling of beech timber in 2024 by main groups of harmful factors.

Prognóza vývoja zdravotného stavu bučín

V nasledujúcich rokoch možno predpokladať obdobný zdravotný stav bukových porastov. Objem asanačnej ťažby sa v poslednom období drží pod dlhodobým priemerom (obr. 2). Rizikom naďalej zostávajú extrémne letné teploty, ktoré môžu pri výraznejších presvetľovacích zásahoch spôsobovať problémy. Preto odporúčame zvoliť opatrnejší postup, aby nevznikli náhle odkryté okrajové steny porastov, pri ktorých buk trpí prehrievaním či až úpalom kôry. Z dlhodobého hľadiska dominuje poškodenie spôsobené abiotickými faktormi, čo znázorňuje obrázok 3.

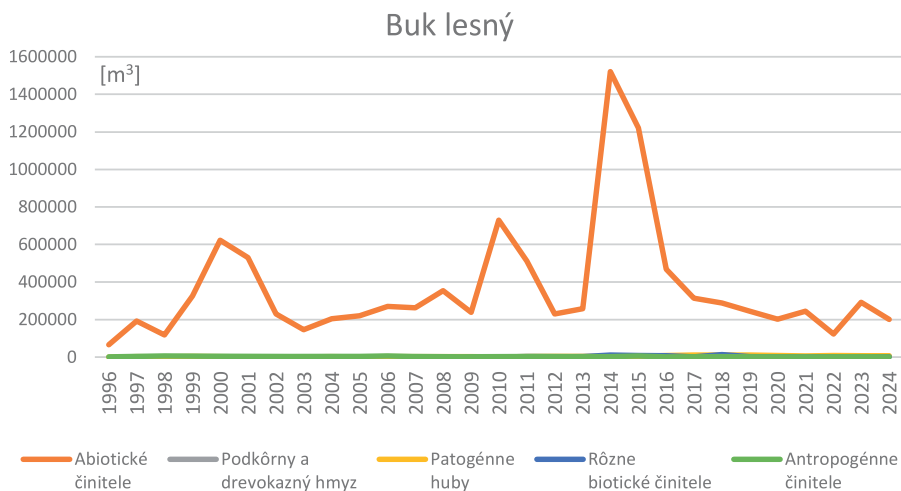
V posledných rokoch evidujeme chradnutie bukových porastov v rôznych regiónoch Slovenska. Dôvodom môže byť oslabenie stromov nepriaznivým režimom vlhky a teploty, v dôsledku čoho sú náchylnejšie na napadnutie patogénmi, podkôrnym a drevokazným hmyzom. Z patogénov ide najmä o podpňovky. Z podkôrneho a drevokazného hmyzu zaznamenávame výskyt krasoňov rodu *Agrilus* a čoraz častejšie aj lykožrúta bukového *Taphrorychus bicolor* (obr. 4).

S rastúcim výskytom extrémnych horúčav a nepravidelných zrážok možno očakávať, že tento trend bude pokračovať a pravdepodobne sa ešte zintenzívni.

Obrázok 2. Vývoj objemu vykonanej asanačnej ťažby buka lesného.

Figure 2. Trend of sanitary felling of European beech timber.

Obrázok 3. Vývoj asanačnej vykonanej ťažby buka lesného podľa vybraných skupín škodlivých činiteľov.

Figure 3. The volume of sanitary felling of European beech timber by selected groups of pest agents.

Obrázok 4. Požerok lykožrúta bukového *Taphrorychus bicolor*.
Figure 4. The gallery of *Taphrorychus bicolor*.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-21-0131, APVV-22-0399, APVV-22-0545, APVV-23-0156 a APVV-24-0425 financovaných agentúrou APVV a projektu „PROMOLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Táto publikácia vznikla aj vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735) spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Štúdiá bola financovaná Európskou komisiou v rámci projektu LignoSilva [Grant Agreement #101059552] v rámci akcie Horizon Europe Teaming for Excellence.

ADRESA

Ing. Slavomír Rell, PhD.
Národné lesnícke centrum – Sekcia pre vedu a výskum
Lesnícka ochranná služba
Lesnícka 11
SK-969 01 Banská Štiavnica
e-mail: slavomir.rell@nlcsk.org